

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

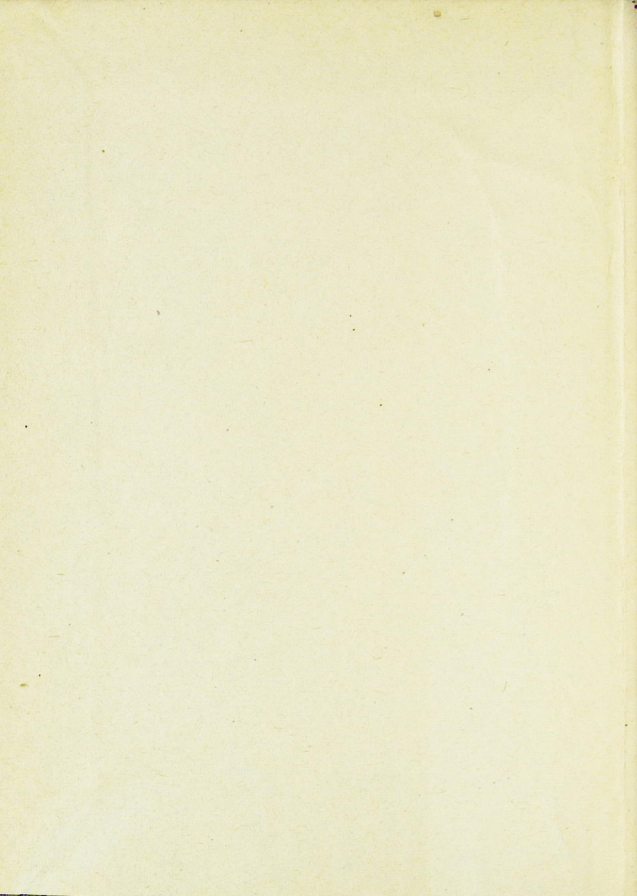
Դու կարող ես.

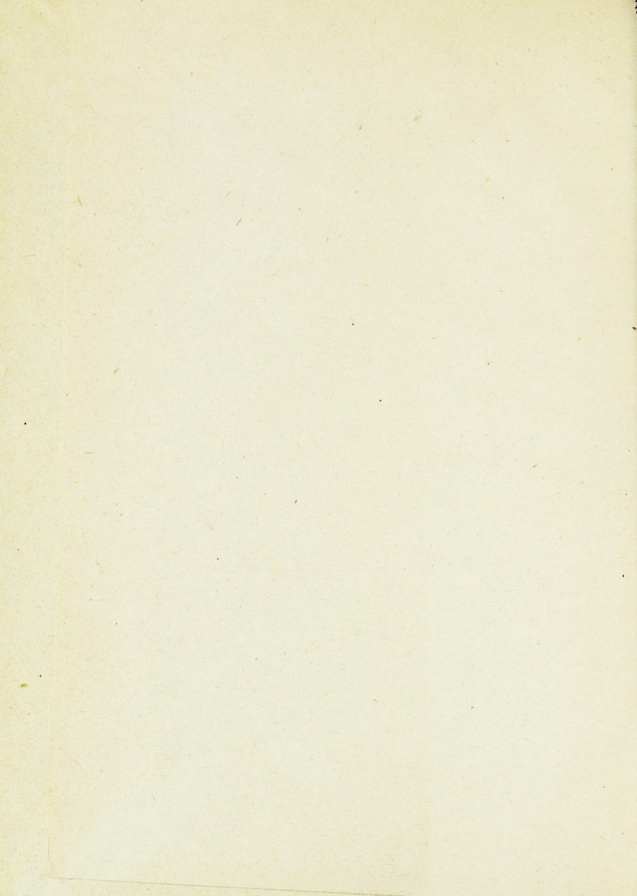
պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3
Պ. ԶԱԼՅԵՎ

(11)

ՊԵՏԿՈ ԶՎԱՆՈՎ

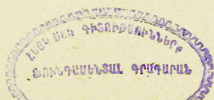
Պիեռ չորս պատկերով

Թարգմ. Ա.ԲՑ. ՀՈՎՊՅԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1929

Լույս է տեսնում Մոսկվայի Մարտիկական գրականության Հանձնաժողովի հավանությամբ:
№ 42

ՊԵՏՏՐԱՏԻ ՅԵՐԿՐՈՐԻ ՏՊԱՐԱՆ
ՅԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Հր. № 930 Պ. № 199

Տիրաժ 1.500

Գրառեպվար № 1708 Բ.

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

1. ՄԱՐԻՆԱ ԶՎԱՆՈՎԱ
2. ԲՈՐԻՍ — 28 տ. } նրա ՎՈՐԴԻՆԵՐԸ
3. ՊԵՏԿՈ — 14 տ. }
4. ՆԻԿՈՂԱ ՅԵԿԻՆ — տանուտեր.
5. ՍԵՐԳԵՅ } ԲՈՐԻՍԻ ընկերները.
6. ԴՄԻՏՐԻՅ }
7. ՍՊԱ — ջոկատի հրամանատար.
8. ՎՈՍՏՅԻԱՆ.
9. ՌԱՅՆԱ — պառավ, Նիկոլայի աղախինը.
10. ԶԻՆՎՈՐ.

Զինվորներ, գյուղացիներ:

Գործողությունը կատարվում է բոլգարական մի փոքրիկ գյուղում մեր որերում:

Պ Ա Տ Կ Ե Ր I.

Զվանոջների տունը: Փայտե կոպիտ կարասիք: Բեմի առջևի մասում սեղան: Լուսամուտների միջև ամանեղենի մեծ պահարան: Յերկու դուռ — մեկը դեպի նախասենյակը, մյուսը՝ հարևան սենյակը: Սեղանի մոտ նստած է Մարինան և բան է գործում: Փողոցից լսվում է բամուլ վռնոցը. տանիքին թմբկահարում է անծրեր: Յերեկոյան ուշ ժամն է:

ՄԱՐԻՆԱ. — Արդեն ժամի տասն է, իսկ նրանք դեռ չկան... (Շունը հաջում է: Մարինան վեր է կենում, մոտենում պատուհանին յեվ վարագույրը բարձրաց-

նելով, դուրս նայում): *Կարծես նրանք են* (արագ գնում ե դեպի դուռը, բայց այդ բոլորիցն հրացանը ձեռքին ներս ե մտնում Պետկոն): *Մենակ էս:*

ՊԵՏԿՈ.—*Մենակ:*

ՄԱՐԻՆԱ.—*Իսկ Բորիսը:*

ՊԵՏԿՈ.—(Հրացանը պաշից կախելով) *Յես հասա բլուր-
ներին, ի՞նչ դետի հովիտը հ...*

ՄԱՐԻՆԱ.—*Նրանք չկան:*

ՊԵՏԿՈ.—*Վհ, Յերևի նրանք ու չ կգան: (Թափի տալով
բաց քիկնոցը) Սարսափելի փոթորիկ սկսվեց: Բամբին
ուղղակի վեր ե գցում մարդու: Շուրջը վոչինչ չի
յերևում: Այս փոթորկին զժվար ե տեղ գնալ:*

ՄԱՐԻՆԱ.—*Արդյոք կգան, կհասնեն նրանք:*

ՊԵՏԿՈ.—*Ե՛, իհարկե կհասնեն: Բորիսն աչքերը փակ
ել կգտնի ճանապարհը:*

ՄԱՐԻՆԱ.—*Խոսքս եղ մասին չե:*

ՊԵՏԿՈ.—*Բա ինչի՛:*

ՄԱՐԻՆԱ.—*Կարող են ձերբակալել նրանց:*

ՊԵՏԿՈ.—*Բավական ե, մայր: Յեթե Սֆիայում նրանց
չկարողացան ձերբակալել, ապա ես խուլ տեղերում
իսկի չեն կարող (նստում ե սեղանի մոտ): Տոմսա-
կում ասված ե՝ «կգանք գիշերը», իսկ գիշերը
դեռ հոր ե սկսվում:*

ՄԱՐԻՆԱ.—*Մի կարգա, տոմսակը:*

ՊԵՏԿՈ.—*Ախր չե՞ վոր կարդացի:*

ՄԱՐԻՆԱ.—*Մեկ ել կարգա, Պե՛տկո:*

ՊԵՏԿՈ.—*Լավ (գրպանից հանում ե տոմսակն ու կար-
դում): «Այս գիշեր ընկերներով կգամ տուն: Այս
մասին վոչվոք չպիտի իմանա Բորիս»: Ահա բոլորը:*

ՄԱՐԻՆԱ.—Դիշերը... Ե, ինչ արած, կսպասենք...

ՊԵՏԿՈ.—Իսկ հիմա ինձ մի բան տուր ուտելու. գալի՛
պես քաղցած եմ

ՄԱՐԻՆԱ.—Ճաշից միայն կարտոֆիլ ե մնացել:

ՊԵՏԿՈ.—Վճիշնչ, տո՛ւր: (Մարինան պահառանից հա-
նում ե կաթսան յեւ դնում սեղանին): Յերեկ Սո-
ֆիայում ելի վեց մարդ են կախել:

ՄԱՐԻՆԱ.—Վից մարդ:

ՊԵՏԿՈ.—Այո...

ՄԱՐԻՆԱ.—Եհ, եհ, ես ինչ ժամանակներ են: Վճրտեղից
ես անբախտության մեջ ընկանք: Վճր մեղքերիս հա-
մար, վճր հանցանքների համար ե տանջվում բոլգար
ժողովուրդը: Առանց այն ել հո մեր կյանքը եյանք
չեր, իսկ այժմ... Զարհուրելի յե: Շատերին բանտ
են նստեցնում, մլոսներին կախում: Ո՛ր, ես ինչ ե
մեր ուրը ... ինչ են անում:

ՊԵՏԿՈ.—Ինչ են անո՞ւմ: Խեղդում են:

ՄԱՐԻՆԱ.—Բայց լերբ կվերջանա ես բոլորը:

ՊԵՏԿՈ.—Բորխան ասում ե՝ միայն են ժամանակ, չերբ
ժողովուրդն ել չկարողանա լուել ու համբերել:

ՄԱՐԻՆԱ.—Եհ, Պետկո՛, դա շուտ չի լինիլ: Ժողովուրդն
ահաբեկված ե, ճնշված...

ՊԵՏԿՈ.—Վո՛չ, մայր, բոլորն ել ահաբեկված չեն: Յանկո-
վյան կախաղաններից հո բոլորն ել չեն վախենում:

ՄԱՐԻՆԱ.—Իսկ ով չի վախենում, կախաղան են բարձրաց-
նում:

ՊԵՏԿՈ.—Բայց թե, հո բոլորին չեն կարող կախել:

ՄԱՐԻՆԱ.—Ե, ինչ—կարծում ես՝ թոկ չի ճարվիլ կա-
խելու:

ՊԵՏԿՈ.—Բանն այդ չի:

ՄԱՐԻՆԱ.—Բա ինչն է:

ՊԵՏԿՈ.—Ժողովուրդը ուշքի կգա:

ՄԱՐԻՆԱ.—Յերբ:

ՊԵՏԿՈ.—Շուտով, մայրիկ, շուտով:

ՄԱՐԻՆԱ.—Գուցէ, սվ գիտե (նորից վերցնում է ձեռագործը յեւ նստում է Պետկոյի դիմացը: Լսվում է անկի վոքոս): Սարերում փոթորիկ է սկսվում:

ՊԵՏԿՈ.—Թո՛ղ գա... վորքան յեղանակը վառ լինի, Բորիսի համար ենքան լավ: Այժմ նրանց վոչվոք չի նկատիլ: (Լսվում է ռան հացոց: Մեկը կոպիտ կերպով բարկանում է, բայց շուրջ չի հանգստանում յեւ սկսում է ավելի կասաղի կերպով հաջել):

ՄԱՐԻՆԱ.—Ո՛վ է:

ՊԵՏԿՈ.—(Ականջ դնելով) Սպա՛սիր:

ՄԱՐԻՆԱ.—Ծանոթ ձայն է.... Թե ումն է, չեմ կարողանում վորոշել:

ՊԵՏԿՈ.—Տանուտերն է....

ՄԱՐԻՆԱ.—Տանուտերը: Ի՛նչ է ուզում:

ՊԵՏԿՈ.—Հիմա կիմանանք... (Ներս է մտնում Նիկոլայ Յեկիբը):

ՆԻԿՈԼԱ.—Սա հո շունն չէ, դե է, դե՛—չորքոտանի: Ափսոս վոր զլուխը չջարդեցի:

ՊԵՏԿՈ.—Ինչի՛:

ՆԻԿՈԼԱ.—Նրա համար, վորպեսզի մյուս անգամ գիտենա, թե ում վրա կարելի չե հաջել և ում վրա՛ չէ:

ՄԱՐԻՆԱ.—Փողոցում մալթն է: Բեզ չի ճանաչել:

ՆԻԿՈԼԱ.—Զի՛ ճանաչել: Սատանան տանի. կարող եր կծել:

ՊԵՏԿՈ.— Բայց չե՞ վոր դեռ չի՛ կծել:

ՆԻԿՈԼԱ.— Ե՛, կծելուց հետո ել խոսելն ուշ կլինի: Դուք,
իհարկե, ուրախ կլինելիք, յեթե կծեր:

ՄԱՐԻՆԱ.— Ի՞նչ ես ասում...

ՆԻԿՈԼԱ.— Յես ձեր բոլոր մտածածները գիտեմ. Նիկոլա
Ցեկինին չեք խաբի: Ուսերիս վրա փտած կոճղ չե,
զլուխ ե, խելք կա:

ՄԱՐԻՆԱ.— Ամեն ինչ կարող ե լինել:

ՆԻԿՈԼԱ.— Իսկ դու գիտե՞ս, Մարինա, թե ինչի՛ յեմ չեկել
ձեզ մոտ:

ՄԱՐԻՆԱ.— Վճրտեղից գիտենանք:

ՆԻԿՈԼԱ.— Քեզ հետ գործ ունեմ... Շատ կարևոր... Դա-
տարկ բանի համար ես յեղանակին հո չեյի գալ
քեզ մոտ:

ՄԱՐԻՆԱ.— Դա ի՞նչ գործ ե:

ՆԻԿՈԼԱ.— Ասա մի տեսնենք՝ վճրտեղ ե քո վորդի Բորիսը:

ՄԱՐԻՆԱ.— (Ցնցվելով) Բորիսը: Աշխատում ե:

ՆԻԿՈԼԱ.— Վճրտեղ ե աշխատում:

ՄԱՐԻՆԱ.— Սոֆիայում—գործարանում:

ՆԻԿՈԼԱ.— Նա Սոֆիայում չե...:

ՄԱՐԻՆԱ.— Ենտեղ ե: Հավատացնում եմ քեզ:

ՆԻԿՈԼԱ.— Ե՛, Մարինա, դու ուզում ես ինձ խաբել:
Իզո՞ւր... Նիկոլա Ցեկինը հիմար չե:

ՄԱՐԻՆԱ.— Կարող ե պատահել, բայց...

ՆԻԿՈԼԱ.— Քո վորդին Սոֆիայում չե...

ՄԱՐԻՆԱ.— Ապա վճրտեղ ե:

ՆԻԿՈԼԱ.— Վորտեղ, Դուք ավելի լավ գիտեք... (գրպանից
հանում ե լրագիրը յեվ բաց անում) Ապա նայի՛ր
այս նկարին...

ՄԱՐԻՆԱ.—Բորիսն է:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ճանաչեցի՞ր: Այո՛, սա նա չէ: Սոֆիայի վոստիկանությունը փնտռում է նրան:

ՄԱՐԻՆԱ.—Սոֆիայի վոստիկանությունը...

ՆԻԿՈԼԱ.—Այո՛, Իսկ գիտե՞ք, թե ինչո՞ւ յեն փնտռում է նրան:

ՄԱՐԻՆԱ.—Վոչ...

ՆԻԿՈԼԱ.—Նա... կոմմունիստ է, հասկան՞ում եք, կոմմունիստ: Միևնույն է, թե ավազակ:

ՊԵՏԿՈ.—(Սեղանին խփելով) Սո՛ւտ է: Իմ յեղբայրը չերե՛ք վոչվորի չի թալանել:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ե՛, յեթե չի թալանել, ապա կսկսի թալանել: Միևնույն չէ, ինչ է:

ՊԵՏԿՈ.—Կոմմունիստները թալանչիներ չեն:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ի՞նչ, թալանչիներ չեն: Իսկ քո կարծիքով ռվբեր են նրանք: Հը՛:

ՊԵՏԿՈ.—Ովքե՛ր:

ՄԱՐԻՆԱ.—Լո՛իբ, Պետկո:

ՊԵՏԿՈ.—Ժամանակը կգա՝ կիմանաս:

ՆԻԿՈԼԱ.—(Տեղից վեր թռչելով) Բռնի՛ր ինձ, Մարինա, թե չես յես որա գլուխը կպռկեմ:

ՄԱՐԻՆԱ.—(Արագ մոտենալով Նիկոլային) Լո՛իբ, Պետկո:

ՆԻԿՈԼԱ.—Հը՛, պառավ, ի՞նչ ես մտածում: Ձե՛ վոր քո աչքի առջև չերկրորդ խռովարարն է մեծանում: Տե՛ս, մեկ վորդուդ կախաղանն է սպասում, մշուսն ել նրանից չի ազատվիլ:

ՊԵՏԿՈ.—Ժամանակից շուտ չկախես...

ՆԻԿՈԼԱ.—Լո՛իբ, ոձի ձագ: Դու դեռ չերեխա չես, թե չես քեզ հետ ալ կերպ կխոսելի... Լո՛իբ, Մարինա.

այստեղ լրագրում գրված է, վոր կոմմունիստներին
թագցնողները շատ խիստ կպատժվեն. հասկան՞ում
ես, շատ խիստ:

ՄԱՐԻՆԱ.—Հասկանում եմ:

ՆԻԿՈՂԱ.—Քո մեծ վորդին կոմմունիստ է. նա փախել է
Սոֆիայից և կարող է պատահել, վոր մտածի գալ
այստեղ՝ տուն: Հենց վոր գա, իսկույն կհայտնես
ինձ: Իսկ յես համապատասխան միջոցներ ձեռք կառ-
նեմ:

ՄԱՐԻՆԱ. — Ի՞նչ: Քեզ հայտնե՞մ: Դու ուզում ես, վոր չես
մատնեմ վորդուս: Միթե դու կարծում ես, վոր չես
ի՞մ սեփական ձեռքերով կախաղանի հանգույցը անց
կկացնեմ նրա վիզը: Վո՛չ, այդ չերբեք չի լինիլ:

ՆԻԿՈՂԱ. — Ձի՛ լինիլ: Բա մոռացմոր դատան պատժի մա-
սին...

ՄԱՐԻՆԱ. — Պատժով ինձ չես վախեցնի: Մահից նույնիսկ
չերիտասարդները չեն վախենում. իսկ չես պառավ
եմ ու իսկի յել չեմ վախենա: Յես իմ որն արդեն
անց եմ կացրել. միևնույն չե՞ ինձ համար, թե վոր-
տեղ կմեռնեմ—տանը, թե կախաղանի վրա:

ՆԻԿՈՂԱ.—Ա՛յ թե ինչ չերգ ես չերգում: Այո՛: Ինչպես
չերևում է, դու չել կոմմունիստկա չես: Լա՛վ...

ՄԱՐԻՆԱ. Վոչ թե կոմմունիստկա, այլ մայր:

ՆԻԿՈՂԱ.—Ինչպես չերևում է, ես ձեր տունը մի ամբողջ
բուն է, և մայրը, և վորդիները,—բոլորը կարմիր գույն
են ընդունել: Ի՞նչ կա վեր... Քո բոլոր ասածները
չես վաղը կհայտնեմ ուր հարկն է, և այնտեղ կպար-
զեն—կոմմունիստկա չես, թե կոմմունիստի մայր
(վեր է կենում):

ՊԵՏԿՈ.—Հայտնի՛ր, մենք չենք վախճնում:

(Դուռը ծեծում են: Մարինան բաց է անու դուռը
Ներս է մտնում գլխաւիր մինչեւ աչքերը քաշած,
պայուստակն ուսին մի ծեռունի):

ԾԵՐ.—(Դուխ տալով) *Բարի յերեկո:*

ՄԱՐԻՆԱ.—*Բարի՛ յերեկո, բարե:*

ԾԵՐ.—Արդո՞ք թույլ կտամք ձեզ մոտ գիշերել. Յես ամ-
բողջ գլուղը պտտեցի, ամեն տեղ արդէն քնած են.
Իսկ դուքսը բուք ե. դժվար է գնալ:

ՄԱՐԻՆԱ.—Կարելի յե, կարելի՛: Հանձիր ե կրակին մոտ
նստի՛ր:

ԾԵՐ.—Շնորհակալ եմ (հանում է քիկնոցն ու պայու-
սակը):

ՆԻԿՈԼԱ.—Ո՛վ ես դու:

ԾԵՐ.—Գլուղացի: Սոփիայից վերադառնում եմ առն:

ՆԻԿՈԼԱ.—Հը՛... Սոփիայից:

ԾԵՐ.—Այո՛, Սոփիայից (նստում է վառարանի մոտ):

ՊԵՏԿՈ.—Մոտիկ նստիր, պապի, շուտ կչորանաս:

ԾԵՐ.—Վոչինչ, վոչինչ: Դժվար է ճամպա դնալը, են ել
ծերունուս համար: Ինձ հետ ճանապարհորդակիցներ
կային, բայց ցրվեցին: Կարծեմ նրանցից մեկը հենց
այս գլուղիցն եր:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ասում ես այս գլուղից:

ԾԵՐ.—Այո՛, յեթե չեմ սխալվում:

ՆԻԿՈԼԱ.—Իսկ ի՞նչպիսի մարդ եր:

ԾԵՐ.—Վոչ բարձրահասակ... մոտ 25 տարեկան:

ՆԻԿՈԼԱ.—Սպասիր, սպասիր, հիմա յես քեզ ցույց կտամ:
(Գրպանից հանում է լրագիրը): Ապա նայի՛ր, ծերունկ,
այս յերիտասարդի հետ ելիր գալիս:

ԾԵՐ.—Նա՛յեւ իհարկե նա յեւ

ՆԻԿՈԼԱ.—Դե, ի՞նչ կասես, Մարինա:

ՄԱՐԻՆԱ.—Ասելու վոչինչ չունեմ:

ՆԻԿՈԼԱ.—Հիմա նրա բանը պրծած... Սոֆիայից փախած,
բայց ինձանից չի փախչի:

ԾԵՐ.—Իսչպես չեղեւմ եր, վտանգավոր չեթտասարդ եր-
բնկերներն ել նրա նման ելին:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ի՞նչպես նա մենակ չեր:

ԾԵՐ.—Վո՛չ, ընկերներով եր:

ՊԵՏԿՈ.—Լո՛ւի՛ր, պապի:

ԾԵՐ.—Ներանք շատ ելին զայրաց, ծ ախտեղի տանուտե-
րի վրա:

ՆԻԿՈԼԱ.—Տանուտերի:

ԾԵՐ.—Այո՛, Յերեի սրիկայի մեկն ե:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ո՛վ:

ԾԵՐ.—Ախտեղի տանուտերը:

ՆԻԿՈԼԱ.—Դե, դե, ծերուկ, խոսի՛ր, բայց դուրս մի
տուր...

ԾԵՐ.—Ձեր չեթտասարդն եր ասում: Յես վճրտեղից գի-
տենամ... Ոտար մարդ եմ:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ե՛լ ի՞նչ եր ասում նա:

ՄԱՐԻՆԱ.—Ձհամարձակվես ասել, ծերո՛ւկ:

ԾԵՐ.—Շատ բան. վո՛ր մեկը պատմեմ: Ճիշտ ասած, յես
դիտմամբ նրանցից առաջ ընկա, վորպեսզի զգուշաց-
նեմ տանուտերին:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ձգուշացնեմ:

ԾԵՐ.—Այո... Թեե նա՛ անամոթ ե ու սրիկա, բայց թե
ելի մարդ ե: Մեղք ե, չեթե կախեն:

ՄԱՐԻՆԱ.—Ո՛ւմ կախեն:

ԾԵՐ.—Տանուտերին են ուղում կախել: Ասում ելին՝ տանիցը կգող սնանք նրան. կտանենք սարերը և այնտեղ հենց առաջին ծառիցը կկախենք... Շանը՝ շան մահ: (Նիկոլան միաժամանակ աչքերը խոժուած նայում է ծերին, ապա սկսում է արագ սի անկյունից մյուսը փայլել): Պեաք է զգուշացնել տանուտերին, թե չէ նրանք այս գիշեր այստեղ կլինեն...

ՊԵՏԿՈ.—(Արագ մոտենալով ծերին) Դո՛ւքս կորիւր մեր տանից, հիմա՛ր ծերուկ:

ԾԵՐ.—Ի՞նչ պատահեց քեզ, ա՛յ տղա:

ՆԻԿՈԼԱ.—Նրանք ինձ մատով ել չեն գիպչիւր Յես... յես գինվորներ կկանչեմ: Յես նրանց անմիջապես կձերբակալեմ: Յես... յես...

ԾԵՐ.—Ե՛, դու ինչո՞ւ չես տաճանում: Հո քե՞զ չեն ուղում կախել:

ՆԻԿՈԼԱ.—Յես տանուտերն եմ:

ԾԵՐ.—Դո՞ւ. դե ուրեմն քեզ ել կկախեն:

ՆԻԿՈԼԱ.—Իսկ ինչի՞ համար կկախեն ինձ:

ԾԵՐ.—Յերկի իրենք կգիտենան:

ՆԻԿՈԼԱ.—Կտեսնենք: Յես գինվորներ կկանչեմ. մենք նրանց կձերբակալենք: Նրանք մեզնից չեն փախչի: Աղոթիւր վորդուդ համար, Մարինա. նրա որերը հաշված են (դուրս է փախչում):

ԾԵՐ.—Ոհո, ինչպէս չե՛:

ՄԱՐԻՆԱ.—(Մոտենալով ծերին) Այս ըոպելիս կորիւր այստեղից: Քեզ համար իմ տանը տեղ չկա: Դու մատնեցի՛ր վորդուս:

ԾԵՐ.—Մայր... (պոկում է պարիկը յեվ մորուսը):

ՄԱՐԻՆԱ.—Բորիս...

ՊԵՏԿՈ.—Յեղբայր:

ԲՈՐԻՍ.—(Գրկելով մօտը յեւ յեղբորը) Ահա և յես...
վոյջ և առողջ տեղ հասա:

ՄԱՐԻՆԱ.—Իսկ ինչո՞ւ յես այդպես հագնվել, Բորիս,
ինչի՞ համար են այդ մօրուքն ու բեղերը:

ԲՈՐԻՍ.— Իմ նկարն ուղարկված է ամեն տեղ: Վոստի-
կանությունը վորոնում է ինձ: Յեթե այս պարիկը
չլիներ, ինձ վաղուց ձերբակալած կլինեիր:

ՊԵՏԿՈ.—Մի՞թե դու ուզում ես տանուտերին կախել:

ԲՈՐԻՍ.— Իհարկե վո՛չ: Մի՞թե արժե ձեռքներս կեղտոտել:
Կգա ժամանակը, և նրանց առանց ինձ ել կկախեն:
Յես նրան միայն վախեցրի:

ՊԵՏԿՈ.—Մենակ չեկա՞ր:

ԲՈՐԻՍ.—Վո՛չ, ընկերներով:

ՄԱՐԻՆԱ.— Բա նրանք ո՞ւր են:

ԲՈՐԻՍ.— Մենք ձայներ լսեցինք, ու յես մենակ մտա-
նրանց թողի նրբանցքում: Խոտի մեծ դեզի մոտ:
Գնա նրանց յետևից, Պետկո: Մենք միքի՛չ կհանգըս-
տանանք, կտաքանանք և հետո առաջ կշարժվենք:

ՄԱՐԻՆԱ.— Ո՞ւր:

ԲՈՐԻՍ.— Սարերը: Մենք այստեղ չենք կարող մնալ: Ա-
մեն բոլե կարող են մեզ ձերբակալել: Իսկ սարե-
քում մեզ չերբեք չեն գտնի: Մենք այնտեղ ապա-
հով կլինենք:

Պ ա Ր ա Պ ո լ յ ր

ՊԱՏԿԵՐ ՅԵՐԿՐՈՐԴ

Նիկողա Յեկինի բնակարանը։ Սեղանի մոտ նստած ե Յեկինը, նրա դիմացը՝ վոստիկանը։ Դուրսը վռնոււմ ե բամին։ Անձրեւ վ ե զայլա։

ՆԻԿՈՂԱ. — Գյուղացիների վրա չի՛ կարելի հույս դնել։ Նրանք համակրում են կոմմունիստներին։ Յեսս գիտեմ ալ։

ՎՈՍՏ. — Այդպիսիներին պետք ե ձերբակալել։

ՆԻԿՈՂԱ. — Ամբողջ գյուղը հո չես ձերբակալիլ։ Յեթե եդ թոկից փախածները գյուղը մտնեն— ապա...

ՎՈՍՏ. — Ձեն մտնի։ Գյուղի շուրջը պահակ եմ կանգնեցրել։

ՆԻԿՈՂԱ. — Խնչ ոգուտ ալդ պահակից, քանի վոր դրանք ել նույն գյուղացիներն են։

ՎՈՍՏ. — Յեսս ամենավատահելիներին եմ ջոկել։

ՆԻԿՈՂԱ. — Շատ եհ։

ՎՈՍՏ. — Մոտ տասնուհինգ հոգի կլինեն։

ՆԻԿՈՂԱ. — Միմիայն 15 հոգի։ Իսկ մնացածները... Մնացածները դեմ են մեզ։ Խնչ պետք ե անենք մենք։

ՎՈՍՏ. — Լուսաբացին զինվորներն ալստեղ կլինեն։

ՆԻԿՈՂԱ. — Զինվորները կգան միայն առավոտը, իսկ ալդ սրիկաներն ալստեղ կլինեն գիշերը։ Նրանց լեքահալուն պես գյուղացիները նրանց կողմը կանցնեն, ե այն ժամանակ... այն ժամանակ...

ՎՈՍՏ. — Կկախեն։

ՆԻԿՈՂԱ. — Խնչ ես ժամանակից շուտ կռկռում։ Զլինի՞ թե դու լել ես ուղղում, վոր կախեն ինձ։

ՎՈՍՏ. — Աստված մի՛ արասցե։

ՆԻԿՈՂԱ.—Ա՛յ, թե ինչ, Հարկավոր ե Մարինայի տան վրա
հսկողութիւն ունենալ: Յեթե նրանք գլուղ մտնեն,
անպայման այնտեղ կգնան, հասկանում ես:

ՎՈՍՏ.—Հասկանում եմ:

ՆԻԿՈՂԱ.—Մարինայի տան վրա կհսկես դո՛ւ: Հենց յերե-
վան, իսկուհին կհայտնես: Են ժամանակ մեզ հետ
կվերցնենք ամենահավատարիմ գլուղացիներին և
կբռնենք նրանց: Հասկացա՞ր:

ՎՈՍՏ.—Հասկացա:

ՆԻԿՈՂԱ.—Դե՛, հիմա գնա՛: Ինքս ինձ կպաշտպանեմ:
(Վոստիկանը գնում է): Կտեսնենք, թե ով ում կը-
կախի: Իմ կողմն ե իշխանութիւնը, վոստիկանու-
թիւնը, զորքը՝ իսկ ո՞վ կա նրանց կողմը: Գլուղա-
ցիները (մի ժամանակ լուռ կանգնում է): Իսկ յե-
թե զինվորներն առավոտյան չգան: Նրանք կգրավեն
գլուղը և ինձ... աստված իմ, վողորմիր քո ստորուկին
(արագ խաչակնիքում է). թո՛ւ, նույնիսկ քրտնեցի...
(նստում է): Վճչ, զինվորները պետք ե գան: Պարտա-
վոր են գալ: Ու աչն ժամանակ մենք կվռչնչացնենք
այս բունը: Յեվ պառավին, և վորդիներին: Վճվոքի
չենք խնայի: (Մոտենալով դռանը) Ռայնա, Ռայնա:

ՌԱՅՆԱ.—(Մտնելով) Ի՞նչ ե:

ՆԻԿՈՂԱ.—Խլացել ես, ինչ ե, կախարդ պառավ:

ՌԱՅՆԱ.—Փառք աստծու, դեռ լսում եմ:

ՆԻԿՈՂԱ.—Լսում ես, բայց լավ չես լսում: Գնա մառանից
իմ հրացանը բեր:

ՌԱՅՆԱ.—Ի՞նչը:

ՆԻԿՈՂԱ.—Թո՛ւ, փտած կոճղ: Հրացանը—վորով կրակում
են: Հասկացա՞ր:

ՌԱՅՆԱ.—Հասկանում եմ, հասկանում:

ՆԻԿՈՂԱ.—Ձգուշ բեր: Լիքն ե (Ռայնան գնում ե). Կար ժամանակ, վոր թռած թռչունին զցում էլի: Գուցե հիմա լել չվրիպեմ, յեթե կարիք լինի: (Մոտենում ե լուսամուտին յեվ միառժամանակ ականջ ե դնում քամու վողնոցին): Առանց այն ել սիրտս անհանգիստ ե. հիմա լել բուք վեր կացալ... Վճնց ե վողնում. այսպիսի յեղանակին միթե հնարավոր ե նրանց հետեել: Մատներիդ արանքով վոր փախչեն, չես նկատի: Աստված իմ, փրկի՛ր, ազատի՛ր ինձ: (Հրացանը ձեռքին մտնում ե Ռայնան):

ՌԱՅՆԱ.—Ահա:

ՆԻԿՈՂԱ.—Թո՛ւ, վախեցրի՛ր, կախարդ: (Նստում ե յեվ նրացանը դնում սեղանին): Իսկ հիմա գնա սրահը ե մինչե առավոտ նստի՛ր այնտեղ: Հասկանում ես: Յերբ դուռը ծեծեն, իսկույն վազի՛ր այստեղ. չհամարձակվես դուռը բաց անել: Բայց տես, յեթե աչքդ կպցնես, մազերդ գլխիցդ կպոկեմ: Հասկանում ես:

ՌԱՅՆԱ.—Ինչպես չեմ հասկանում:

ՆԻԿՈՂԱ.—Գնա... ասենք սպասի՛ր (Ռայնն կանգ ե առնում): Մոտեցի՛ր ինձ... Ելի՛ մոտեցի՛ր. յես չեմ կծում (Ռայնան մոտենում ե Նիկոլային): Հիմա նայի՛ր աչքերի՛ս... դե՛, դե՛... ուղիղ նայի՛ր, ի՞նչ ես չորս կողմդ պլշում:

ՌԱՅՆԱ.—Ախր դե՛...

ՆԻԿՈՂԱ.—Հիմա դե՛ ասա՛. դու յել ես նրանց հետ:

ՌԱՅՆԱ.—Ո՛ւմ:

ՆԻԿՈՂԱ.—Կոմսուհիստների:

ՌԱՅՆԱ. — Ինչե՞ր էս ասում: Յես նրանց իսկի չեմ ել տեսել:

ՆԻԿՈՂԱ. — Ստո՛ւմ ես: Աչքերիցդ լերեւում ե, վոր ստուժ ես: Նիկոլա Յեկինին չես խաբի: Նիկոլա Յեկինը գեանի տակն ել ե տեսնում: Դու լել ես կոմսոնիստ-ների կողմը:

ՌԱՅՆԱ. — Յես միշտ քեզ հավատարիմ եմ ծառայել... Տան բոլոր աշխատանքները կատարել եմ... իսկ դու... դու... (լաց ե լինում):

ՆԻԿՈՂԱ. — Դե՛ լա՛լ, բավականն ե... վերջ տուր:

ՌԱՅՆԱ. — Յես յերբեք...

ՆԻԿՈՂԱ. — Ասում եմ լո՛ր, պառա՛վ... (դուռը ծեծում եմ): Ո՛վ ե:

ՌԱՅՆԱ. — (Գոգնոցով իրքը սրբելով) Ծեծում են:

ՆԻԿՈՂԱ. — Գնա՛ տես՝ ո՛վ ե:

(Ռայնան գնում ե: Նիկոլան վերցնում ե հրացանը յեվ փակադակը չխցիսկացնում):

ՌԱՅՆԱ. — (Վերադառնալով): Ինչ-Վոր գյուղացի յե... Ձեզ ե ուզում:

ՆԻԿՈՂԱ. — Բաց չանես: Գյուղացիներն ել նրանց հետ են:

ՌԱՅՆԱ. — Յես արդեն բաց եմ արել:

ՆԻԿՈՂԱ. — Խելազարվել ես, ինչ ե: Նդ նրանք են:

ՌԱՅՆԱ. — Ո՛վքեր — նրանք:

ՆԻԿՈՂԱ. — Կոմսոնիստները:

ՌԱՅՆԱ. — Ի՛նչ ե ասում:

ՆԻԿՈՂԱ. — Դու ինձ մատնեցի՛ր, ջադո՛ւ, դո՛ւ: (Վոսֆի ձայն ե լսվում): Ձմտնեք, կկրակեմ (նեան ե բռնում: Նեսու եմ մնում մի սպա յեվ մի քանի զինվոր-ներ):

Պեակո Զվանով — 2

ՍՊԱ.—Ի՞նչ ես անում, խելագարվել ես, ինչ ե՛

ՆԻԿՈԼԱ.—Վո՛չ, վոչ... Հրացանս եմ մաքրում:

ՍՊԱ.—Դձու չես տանուտերը:

ՆԻԿՈԼԱ. Այո՛ (աթոռը տալով) Խնդրեմ նստե՛ք, պապա՛:

ՍՊԱ.—(Նստելով) Արդյոք գիտե՞ս, վոր քո գլուղում 3 կոմմունիստ կա թագնաված, վորոնց վորոնում ե Սոֆիայի վոստրիկանութիւնը:

ՆԻԿՈԼԱ.—Զի՛, կարող պատահել, պարոն պապա՛: Մենք պատում ենք նրանց: Յես արդեն ամեն տեղ պահակ եմ նշանակել: Սակայն ինձ դեռ վոչինչ չեն հայտնել:

ՍՊԱ.—Պահակդ ել քեզ նման հիմար ե:

ՆԻԿՈԼԱ.—Ի՞նչ եք ասում:

ՍՊԱ.—Կոմմունիստներն արդեն այստեղ են:

ՆԻԿՈԼԱ.—Այստե՛ղ:

ՍՊԱ.—Այո՛, նրանք Մարինա Զվանովայի տանն են:

ՆԻԿՈԼԱ.—Այդ տանը հսկում են, պարոն պապա:

ՍՊԱ.—Ո՞վ ե հսկում:

ՆԻԿՈԼԱ.—Մեր վոստրիկանը: Յես նրան ես բռնելիս են—տեղ ուղարկեցի:

ՍՊԱ.—Այս բռնելիս: Դե՛, իհարկե, նրանց նա չի հանդիպի, քանի վոր նրանք արդեն տանն են:

ՆԻԿՈԼԱ.—Յես վոչինչ չգիտեմ, պարոն պապա:

ՍՊԱ.—Պարզ ե, վոր չգիտես: (Դիմելով զինվորներին) Մենք հիմա կգնանք այդ տունը: Տեսե՛ք, զգուշ յեղեք: Այդ սատանաներից ամեն ինչ սպասելի չե: Նրանք բանալու ծակովն անգամ կփախչեն: Յեթե մի բան լինի, իսկույն կրակեցեք: Կենդանի, թե մեռած, նրանց պետք ե բռնել: Տանուտեր, դու կզանս մեզ հետ:

ՆԻԿՈԼԱ. — Ներեցեք, պարոն սպա, յես չեմ կարող:

ՍՊԱ. — Ինչո՞ւ:

ՆԻԿՈԼԱ. — Այսպիսի յեղանակին յես դուրս գալ չեմ կարող: Վստքերս ցավում են:

ՍՊԱ. — Վախեն՞ում ես (վազելով մտնում ե վոսիկանը):

ՎՈՍՏ. — Նրանք... Նրանք աչնտեղ են:

ՍՊԱ. — Ահա՛, տես, Ախր յես տառամ ելի:

ՆԻԿՈԼԱ. — Այնտեղ են: Ի՞նչպես են ներս մտել:

ՍՊԱ. — Ձեր պահակի կողքով կույրն էլ կփախչի:

ՆԻԿՈԼԱ. — Գլուղացիներն են թողել: Համակրում են նրանց:

ՍՊԱ. — Դե, եղ հետո կպարզենք, իսկ հիմա... հիմա պետք ե գործի անցնել (վոսիկանին): Դու տես՞մը նրանց:

ՎՈՍՏ. — Չտեսա, վորովհետև պատուհաններին վարագույր ե քաշած, բայց լսեցի:

ՍՊԱ. — Ի՞նչ լսեցիր:

ՎՈՍՏ. — Միայն ձայներ, պարոն սպա՛: Ուզում եյի մտնե՞նալ լուսամուտներին, բայց անտեր շունը քիչ մնաց վոտքս կծեր:

ՍՊԱ. — Լավ: Հիմա նրանք մեր ձեռքից չեն փախչի: Նրանք մերն են...

ՆԻԿՈԼԱ. — Պարոն սպա, թույլ տվեք յես տանը մնամ: Այս յեղանակին յես չեմ կարող դուրս գալ:

ՍՊԱ. — Կաց: Մենք առանց քեզ ել կգնանք:

ՆԻԿՈԼԱ. — Իհարկե, կգնաք: Վա՛յ... (Բռնում ե վոսը):

ՍՊԱ. — Ի՞նչ պատահեց:

ՆԻԿՈԼԱ. — Անիծված վոտքս... Սա ինձ գերեզման կտանի: Այնպես ե ցուլքում, կարծես միջին հազարավոր վորգեր են վխտում: Վա՛յ:

ՍՊԱ. — (Վոստիկանին) Դու կգա՛ս մեզ հետ:

ՎՈՍՏ. Լսում եմ:

ՍՊԱ. — Հեծնել ձեռքը (բոլորը դուրս են գնում):

ՆԻԿՈՂԱ. — (Նայելով նրանց յետևից) Խաբեցի՛... Նիկոլա Յեկինը հիմարներից չէ՛: Նիկոլա Յեկինը միշտ գուրա կպրծնի՛ (Խփելով սեղանին) Դե, Զվանով, հիմա զգուշացիր: Ուզում ելիր ինձ կախել, այժմ ինքդ կըկախվես: Բո պարանոցի հաժար թոկը վաղուց ե պատրաստ: (Մոտենալով դռանը) Ռայզլիկ, Ռայնա՛:

ՌԱՅՆԱ. — (Մտնելով) Գալիս եմ:

ՆԻԿՈՂԱ. — Ի՜նչ ես կրիայի պես բալլում: Արագ պետք ե շարժվել:

ՌԱՅՆԱ. — Յոթնասուուն տարեկան վոր դառնաս, դու յեւ արագ չես բալլի:

ՆԻԿՈՂԱ. — Պատկերների առջևի բոլոր կանթեղները վառիր:

ՌԱՅՆԱ. — Լսում եմ (դուրս ե գնում):

ՆԻԿՈՂԱ. — (Դիմողադ խաչակնքելով) Շնորհակալ եմ, տեր իմ: Դու քո անարժան ստրուկին փրկեցիր վոճրագործի ձեռքից:

Վ ա Ր ա գ ու յ Ր

ՊԱՏԿԵՐ ՅԵՐՐՈՐԴ

Առաջին պատկերի դեկորացիան: Սեղանի մոտ նստած են՝ Բորիսը, Դմիտրին յեւ Սերգեյը: Վառարանի մոտ՝ Մարինան յեւ Պետկոն: Մարինան ընթրիք ե պատրաստում: Պետկոն ուշադրությամբ լսում ե մեծերի խոսակցությունը:

ԲՈՐԻՍ. — (Թղթի վրա գծելով) Մենք կանցնենք բլուրներէ մոտով և կիջնենք գետի հովիտը, իսկ այնտեղից սկսվում են սարերը:

ՍԵՐԳԵՅ.—Այդպէս, իսկ հետո:

ԲՈՐԻՍ.—Այդ սարերում ամեն մի թուփ, ամեն մի շա-
վիղ ծանոթ ե ինձ: Այնտեղ մենք ապահով կլի-
նենք:

ԴՄԻՏՐԻ.—Վոստրիկանուլթյունն ամեն տեղ կփնտռի. մի
թուփ անգամ չի թողնի:

ԲՈՐԻՍ.—Այնուամենայնիվ մեզ չեն գտնի:

ՍԵՐԳԵՅ.—Կարծում ես:

ԲՈՐԻՍ.—Այո՛, Ամենագլխավորը յես դեռ չեմ ասել ձեզ:
Սրանից մի տարի առաջ վայրը աչժ ելի վորսում:
Մտա ամենախիտ տեղը, և այնտեղ անա, ալդ խիտ
տեղում պատահեց մի քարայր: Այդ այլի մասին,
բացի իմ չեղբորից, անշուշտ վոչվոք չգիտի: Պետ-
կո՛, դու հիշում ես, թե վորտեղ ե այդ ալը:

ՊԵՏԿՈ.—Այո՛, հիշում եմ:

ԲՈՐԻՍ.—Շատ լավ: Քարայրին մոտ մի առվակ կա: Այս-
պիսով և բնակարան կունենանք և ջուր:

ԴՄԻՏՐԻ.—Իսկ ուտելիք:

ԲՈՐԻՍ.—Պետկոն մեզ միշտ ուտելիք կբերի: Սարերին
նա ինձանից լավ ե ծանոթ:

ՍԵՐԳԵՅ.—Իսկ դու չես վախենում, պատանի:

ՊԵՏԿՈ.—Ինչի՞ց պիտի վախենամ:

ԴՄԻՏՐԻ.—Քեզ կարող են հետևել:

ՊԵՏԿՈ.—Ո՛վ: Վոստրիկանուլթյունը: Անհոգ յեղեք, յես
նրան կխաղացնեմ:

ՍԵՐԳԵՅ.— Կեցցես տղա:

ԲՈՐԻՍ.—Պետկոն փորձված տղա չե: Նրա վերաբերմամբ
կարող ենք վստահ լինել: Յեվ հետո՛. գյուղացիները
մեզ միշտ կողնեն: Նրանց մեջ այնպիսիները կան,

վորոնց վրա միշտ կարելի չե հուլս դնել: Կմեռնեն,
բայց չեն մատնի:

ՄԱՐԻՆԱ.— Դուք սարերը չպետք ե փախչիք:

ԲՈՐԻՍ.— Ապա ուր:

ՄԱՐԻՆԱ.— Ռուսաստան: Այնտեղ միայն կարող եք ապա-
հով լինել:

ԲՈՐԻՍ.— Այո, այնտեղ մենք ապահով կլինենք, բայց դու
մոռանում ես, մայր, վոր մենք ալստեղ անելիք ու-
նենք: Մենք Ռուսաստան դնալ չենք կարող, չերբ
ալստեղ՝ Բոլգարիայում, մեր ընկերներին կախաղան են
բարձրացնում: Մենք պայքարի պիտի պատրաստվենք:

ՍԵՐԳԵՅ.— Այո: Դեռ անելիք շատ ունենք:

ԲՈՐԻՍ.— Մենք սարերն ենք բարձրանում միայն նրա
համար, վորպեսզի վոստիկանութունը մեր հետքը
կորցնի. իսկ միջանի որից հետո մենք նորից դործի
կանցնենք:

ՄԱՐԻՆԱ.— Դե դուք ավելի լավ գիտեք: Ձեր աչքերն ա-
վելի սուր են: (Խփում ե ժամը 12-ը):

ԲՈՐԻՍ.— 12-ն ե: Մի ժամից հետո ճանապարհ պիտի
ընկնենք:

ՄԱՐԻՆԱ.— Ինչո՞ւ այդքան շո՛ւտ:

ԲՈՐԻՍ.— Քանի մութն ե, պիտի սարը հասնել:

ՄԱՐԻՆԱ.— Դուրսը փոթորիկ ե:

ԲՈՐԻՍ.— Արդեն հանդարտվում ե,

ՄԱՐԻՆԱ.— Այդ դեպքում սպասեցեք. ձեզ համար ընթրիք
եմ պատրաստում:

ԲՈՐԻՍ.— Բեր, բեր, քաղցած ենք:

ՊԵՏԿՈ.— (Վեցկեճալով) Լուսամուտների տակ մեկը ման
ե դալիս:

(Բոլորը լուռ են):

ԲՈՐԻՍ.— Յես վոչինչ չեմ լսում:

ՍԵՐԳԵՅ.— Յես ել:

ՄԱՐԻՆԱ.— Քեզ թվաց, Պետկո՛:

ՊԵՏԿՈ.— Վնչ, մայրիկ՝ Յես լավ եմ լսում. այնտեղ ման
են գալիս: (Միառժամանակ բոլորը լուռ են: Մերթ-
ընդմերթ լավում է փափու վռնոցը):

ԲՈՐԻՍ.— Այո՛... Մեկը ման է գալիս... Հիմա կանգ առավ...
նորից քայլում է... (Շուրջը նայում է):

ՊԵՏԿՈ.— Գնամ տեսնեմ (գնում է սրահը):

ԲՈՐԻՍ.— Ո՛վ կարող է լինել՝

ՄԱՐԻՆԱ.— Գուցե մի անցնող է:

ԲՈՐԻՍ.— Ձե՛, սա կարծես մի ուրիշ բան է:

ՊԵՏԿՈ.— (Ներս վազելով) Ձինվորներ են:

(Բոլորը վեր են թռչում):

ԲՈՐԻՍ.— Հոտն առել են սատանաները:

ԴՄԻՏՐԻ.— Փախչենք:

ՍԵՐԳԵՅ.— (Չորս կողմը նայելով) Ո՛ր փախչենք. փախ-
չելու տեղ չկա:

ԴՄԻՏՐԻ.— Մկների նման թակարդն ընկանք:

(Լսվում է դռան թխկթխկոցը):

ԲՈՐԻՍ.— Դուռը փակած է:

ՊԵՏԿՈ.— Այո՛:

ԲՈՐԻՍ.— Հը՛, ինչ, ընկերներ, անձնատուր չենք լինի:

(Հանում է ասեղանակը):

ՍԵՐԳԵՅ.— Ձեք լինի:

ԲՈՐԻՍ.— Սպասեցե՛ք, գուցե կարողանանք խաբել նրանց:

ԴՄԻՏՐԻ.— Ի՞նչպես:

ԲՈՐԻՍ.— Կողքի սենյակը լուսամուտ ունի: Մենք կանց-

նենք ախտեղ, իսկ Պետկոն պահարանը կզնի դռան
առջևը: Նրանք այդ բանը շուտ չեն նկատի: Պետկո՛ւ,
դու աշխատիր նրանց պահել այստեղ, իսկ մինչ այդ
մենք կհանենք լուսամուտի շրջանակը և...

ՄԱՐԻՆԱ.—Փողոցում զինվորներ կան:

ԲՈՐԻՍ.—Գրո՛ղը տանի՛ Մի կերպ դուրս կսլո՞ճենք:

Մուժը կոգնի մեզ:

ՍԵՐԳԵՅ.—Բայց Պետկոյին կձերբակալեն:

ԲՈՐԻՍ.—Մենք կազատենք նրան:

(Դռան թխկթխկոցը փանի գնում ուժեղանում է:
Ձայներ են լսվում):

ՊԵՏԿՈ.—Շո՛ւտ արեք, զնացեք, թե չե կուշանաք: Յե՛ս
ու մայրիկը կզբաղեցնենք նրանց:

ՍԵՐԳԵՅ.—Սպասեցե՛ք:

ԲՈՐԻՍ.—Սպասելու կարիք չկա: Բոպեն թանգ է:
Գնանք...

ՊԵՏԿՈ.—Մա՛յրիկ, դու գնա, և ամեն կերպ աշխատիր
նախասենյակում նրանց պահել, մինչև մենք այստեղ
ամեն ինչ կարգի բերենք:

(Մառիման գնում է սրահը: Բորիսը, Սերգեյն ու
Դմիտրին մնում են հալեվան սենյակը: Պետկոն
պահառանք դնում է այդ դռան առջեվը:

ՄԱՐԻՆԱ.—(Նախասենյակում): Ո՞վ է:

ՍՊԱ.—Բա՛ց արա:

ՄԱՐԻՆԱ.—Ի՞նչ եք ուզում:

ՍՊԱ.—Բա՛ց արա իսկույն:

ՄԱՐԻՆԱ.—Ո՞վ եք դուք:

ՍՊԱ.—Բա՛ց արա, հետո կիմանաս:

ՊԵՏԿՈ.—Բաց արա, մա՛յրիկ:

(Մարինան բաց է անում դուռը: Ներս են թափվում՝
սպան, վոսիկանը յեվ գինվորները):

ՍՊԱ.—(Նայելով չորս կողմը) Բա ո՞ւր են նրանք:

ՊԵՏԿՈ.—Ո՛ւ:

ՍՊԱ.—Յեղբայրդ:

ՊԵՏԿՈ.—Յեղբայրս Սոֆիայումն է:

ՍՊԱ.—Ստո՛ւմ ես, նա այստեղ է:

ՊԵՏԿՈ.—Դե չեթե զիտեք, վոր այստեղ է, հլ ինչո՞ւ չեք
հարցնում:

ՍՊԱ.—Խուզարկել: Ամեն տեղ խուզարկել: Այստե՛ղ են:
(Զինվորներն սկսում են անկարգ կերպով ամեն ինչ
սեղահան անել սենյակում: Մեկը նույնիսկ վառա-
րանի մեջն էլ է նայում):

ՎՈՍՏ.—Իդուր եք այստեղ փնտռում, պարոն սպա:

ՍՊԱ.—Ապա ո՞ւր կորան նրանք:

ՎՈՍՏ.—Պետք է տանիքն ու բաղը նայել:

ՍՊԱ.—Դեպի բաղը, դեպի տանի՛քը: Շո՛ւտ:

ՎՈՍՏ.—Լսո՛ւմ եմ: Բայց լապտեր է պետք

ՍՊԱ.—Պառա՛վ: Տո՛ւր լապտերը:

ՄԱՐԻՆԱ.—(Պատից վերցնելով լապտերը) Տանիքում վոչ-
վոք չկա:

ՍՊԱ.—Այստեղ չկա՞ն — տանիքում չկան: Ի՞նչ է, ծխնե-
լույզո՞վ դուրս թռան, ի՞նչ է: Հետևեցե՛ք ինձ:

ՊԵՏԿՈ.—(Կանգնելով դռան առջեվը) Չհամարձակվե՛ք
այնտեղ մտնել:

ՍՊԱ.—Ա՛խ դու, սատանի ճո՛ւտ: (Հռում է Պեսկոյին յեվ
գինվորների հետ դուրս է վազում):

ՊԵՏԿՈ.—Փնտռեցե՛ք, գուցե գտնեք: Մայրի՛կ, զնա՛նք:

ՄԱՐԻՆԱ.—Ո՛ւր:

ՊԵՏԿՈ.—Սարերբ: Մենք այստեղ ել չենք կարող մնալ:
Նրանք կձերբակալեն մեզ:

ՄԱՐԻՆԱ.—Իսկ ո՞նց:

ՊԵՏԿՈ.—Աղտառութիւնը տանից թանգ ե:

(Փողոցից լսվում է կրակոց յետ աղմուկ):

ՄԱՐԻՆԱ.—Նրանց նկատել են:

ՊԵՏԿՈ.—Վե՛րջ, նրանք կազատվեն:

ՄԱՐԻՆԱ.—(Փաքաթանը գցելով գլխին) Գնա՛նք:

ՊԵՏԿՈ.—Առաջ դու գնա՛, իսկ յես քո յետեից կգամ:
Մենակ ավելի հեշտ կլինի դուքս գնալ: (Մարինան
դուրս է գնում: Պետկոն պառից վերցնում է հրա-
ցանը. այդ բոլորից ներս է վազում սպան):

ՍՊԱ.—Կանգնի՛ր:

ՊԵՏԿՈ.—Թո՛ղ, թե չե՛՝ կկրակեմ:

ՍՊԱ.—Ա՛խ դու շան լակոտ (խլում է հրացանը): Ասա՛,
ո՞ւր ե յեղբայրդ:

ՊԵՏԿՈ.—Այդ մասին իրեն հոբոցե՛ք:

(Ներս եմ մտնում լապտերը ձեռքներին զինվորներն
ու վոսիկանը):

ՍՊԱ.—Հը՛:

ՎՈՍՏ.—Զկան:

ՍՊԱ.—Ապա ո՛ւր են նրանք:

ՎՈՍՏ.—Նոր հիշեցի, պարոն սպա, այստեղ մի փողբիկ
սենյակ պետք է լինի:

ՍՊԱ.—Բայց ինչո՞ւ ելիր լռում, ապո՛ւշ. վո՞րն ե այդ
սենյակը:

ՎՈՍՏ.—Պետք է հեռացնել այս պահաբանը:

ՍՊԱ.—Դե, շո՛ւտ: Իսկ դուք բռնեցե՛ք ես լակոտիս:

(Զինվորները հեռացնում են պահաբանը):

ՎՈՍՏ.—(Բաց անելով դուռը) Վոչվոք չկա:

ՍՊԱ.—Ապա ո՞ւր են նրանք:

ՎՈՍՏ.—Փախել են լուսամուտով:

ՍՊԱ.—Փախել են. փախել են: Մեր քթի տակից: (Բռնելով վոսիկանի կրծքից) Հիմա՛ր, ինչո՞ւ իսկուհի չասացիր այդ սենյակի մասին: Ասա՛, ինչո՞ւ:

ՎՈՍՏ.—Ներեցե՛ք, պարոն սպա:

ՍՊԱ.—Նրանց տեղ չես քե՛զ բանտ կդնեմ: Յես քեզ դատի կտամ: Դու պատասխանատու չես նրանց համար,

ՎՈՍՏ.—Յես... չես...

ՍՊԱ.—Այս լակոտը խաբեց մե՛զ, հիմարներին: Նրանք դուրս պրծան մեր ձեռքից: Ե՛, սատանան տանի՛: (Ձեռքերը բարձրելով մի անկյունից մյուսն ե վագում): Այս մասին իշխանությունը կիմանա՛. (Դիպչելով մի զինվորի) Խոչ ես վոտքի տակ ընկնում, իշխ՛ գլուխ: Միայն հիմարը չի փախչի ձեզանից: Պառավ կանայք եք դուք, և վոչ թե զինվորներ:

ՎՈՍՏ.—Պետք ե հետապնդել նրանց, պարոն սպա:

ՍՊԱ.—Քս գլխի պատուվելը գիտենա, հիմա կհասնե՛ս նրանց. վո՛նց չե: Հետևեցե՛ք ինձ:

(Ուզում ե դուրս գնալ, բայց այդ ժամանակ ներս ե մտնում մի զինվոր):

ԶԻՆՎՈՐ.—Նրանք փախան, պարոն սպա: Հե՛նց մեր ձիաներով փախան:

ՍՊԱ.—Ինչո՞ւ չեյիք կրակում:

ԶԻՆՎՈՐ.—Կրակում ելինք, բայց փողոցը մութն եր:

ՍՊԱ.—(Մոտենալով Պետկոյին) Ասա՛, լակոտ: Ո՞ւր փախան նրանք: Դե՛, ի՛նչ ես լուում:

ՊԵՏԿՈ.— Յես լսում եմ ձեզ:

ՍՊԱ.— Ո՛ւր ե յեղբայրդ:

ՊԵՏԿՈ.— Աղատության մեջ:

ՍՊԱ. Միևնույն ե, մենք կբռնենք նրանց:

ՊԵՏԿՈ.— Ի՞նչ կա վոր, փորձե՛ցեք:

ՍՊԱ.— Լո՛ւր, ոձի ճո՛ւտ: (Վոստիկանին) Բանտարկիւր
սրան մի տեղ: Բայց տե՛ս, չփախչի: Իսկ վաղը կը-
տանենք Սոֆիա:

ՎՈՍ.— Լսում եմ: Բայց չգիտեմ, թե վորտեղ բանտար-
կեմ:

ՍՊԱ.— Բանտ չունե՛ք դուք:

ՎՈՍ.— Դեռ չունենք, պարոն սպա:

ՍՊԱ.— Սա ի՞նչ բան ե: Հիմա ամեն գյուղում բանտ և
կախաղան պիտի լինի:

ՎՈՍ.— Մենք ել կունենանք, պարոն սպա: Առայժմ
սրան կբանտարկենք տանուտերի շտեմալանում:

ՍՊԱ.— Լա՛վ: Իսկ սրա յեղբայրը մեզանից չի փախչի:
Մենք կկախենք նրան:

ՊԵՏԿՈ.— Յեթե մինչ այդ ձեզ չկախին:

ՍՊԱ.— Ի՞նչ, Լո՛ւր, լակոտ: Տարե՛ք սրան: Իսկ այս տունն
այրել. այնպես վոր բացի մոխրից այստեղ վոչինչ
չմնա:

Պ ա ր ա գ ու լ Ր

ՊԵՏԿԵՐ ԶՈՐՐՈՐԴ

Նիկողա Յեկինի շտեմարանը: Վարագույրը բարձրանալուց հետո բեմը միառժամանակ մոռթն ե լինում: Հետո ծայրեր են լսվում, ընկնում ե յերկաթյա փակիչը յեվ լապտերը ձեռքին ներս ե մտնում Նիկողան, նրա յետեվից սպան յեվ Պետկոն - զինվորներով շրջապատված: Շտեմարանում միքանի հատ մեծ արկղներ կան հացահատիկ յեվ ալյուրի համար: Առաստաղի լուսամուտը ցանցապատ ե:

ՆԻԿՈՂԱ.— Ահա շտեմարանը:

ՍՊԱ.— Սա չի՞ փախչի այստեղից (նայելով չորս կողմեր):

ՆԻԿՈՂԱ.— Ի՞նչ եք ասում, պարոն սպա, պատերն աղյուսից են, իսկ դուռը յերկաթակապ ե:

ՍՊԱ.— Իսկ պատուհանը:

ՆԻԿՈՂԱ.— Պատուհանը յերկաթե վանդակ ունի: Դուք մի՞ անհանգստանաք: Այս շտեմարանը բանտից ափելի ապահով ե: Յես այստեղ ել միշտ նստեցնում եմ գյուղացիներին (կախում ե լապսերը):

ՍՊԱ.— Լավ: Բայց և այնպես պետք ե կապել ձեռքերը:

ՆԻԿՈՂԱ.— Դա կարելի յե:

ՍՊԱ.— Իսկ պարան ունե՞ք:

ՆԻԿՈՂԱ.— Կճարվի (անկյունի արկղից մի պարան ե հանում): Համեցե՛ք:

ՍՊԱ.— Ամոռ ե:

ՆԻԿՈՂԱ.— Վստահ յեղեք, պարոն սպա:

ՊԵՏԿՈ.— Իսկ և իսկ ձեր պարանոցի համար:

ՍՊԱ.— Զա՛յնդ: (Զինվորներին) Կապեցե՛ք սրան:

(Զինվորները Պետկոյի ձեռքերը կապում են մեջքին):

ՆԻԿՈՂԱ. — Ամո՛ւր կապիցեք:

ՊԵՏԿՈ. — Վախենում եք — կփախչե՞մ:

ՍՊԱ. — Ձեռս փախչի: Հիմա սրան միքիչ հարցաքննենք:

ՊԵՏԿՈ. — Իզուր ե, պարոն սպա, յես ձեզ վոչինչ չեմ ասի:

ՍՊԱ. — Կտեսնենք... (մոտենում է Պետկոյին): Դու գիտե՞ս, թե վորտեղ ե յեղբայրդ:

ՊԵՏԿՈ. — Այո՛, գիտեմ...

ՍՊԱ. — Ասա:

ՊԵՏԿՈ. — Յես ձեզ վոչինչ չեմ ասի:

ՍՊԱ. — Ձե՞ս ասի:

ՊԵՏԿՈ. — Վո՛չ:

ՍՊԱ. — Իսկ յեթե մենք քեզ կախենք:

ՊԵՏԿՈ. — Իսկ յեթե կախեք, են ժամանակ, իհարկե, արդեն վոչինչ չեմ ասի:

ՍՊԱ. — Սատանի ճո՛ւտ:

ՆԻԿՈՂԱ. — Ասա, Պետկո, թե չե վատ կլինի:

ՊԵՏԿՈ. — Մի վախեցնեք, պարոն տանուտեր:

ՍՊԱ. — Լսի՛ր, Պետկո, յեթե դու ասես, թե վորտեղ ե յեղբայրդ, մենք քեզ իսկույն կազատենք. հասկանո՞ւմ ես, իսկույն: Դու վոչ բանտ կնստես և վոչ կախաղան կբարձրանաս. իսկ յեթե դու լռես և վոչինչ չասես, մենք քեզ կկախենք: Մի՛թե դու ուզում ես մեռնել յեղբորդ համար, վոր քեզ թողեց ու փախավ:

ՊԵՏԿՈ. — Նա կազատի ինձ:

ՍՊԱ. — Կազատի՛. Հա-հա-հա-հա-հա կազատի սրան:

ՆԻԿՈՂԱ. — Հիմար մի լինի, Պետկո՛:

ՍՊԱ. — Թո յեղբայրդ եստեղ չերեալ ել չի կարող:

ՊԵՏԿՈ.— Կտեսնենք:

ՍՊԱ.— Միթե դու կարծում ես, թե նա կջարդի շտեմարանը կամ պատուհանից դուրս կհանի քեզ: Վո՛չ Պետկո, լուսամուտի վանդակը շատ ամուր ե, իսկ շտեմարանն ավելի է: Դե, ընտրիր, կախադան կամ ազատութուն:

ՊԵՏԿՈ.— Յես վոչինչ չեմ ասի: Թողեք ինձ:

ՍՊԱ.— Ձե՛, կասե՛ս, անպիտան տղա:

ՊԵՏԿՈ.— Հեռացե՛ք ինձնից:

ՍՊԱ.— Յես քո լեզուն բա՛ց կանեմ: Յես ամեն ինչ կիմանամ քեզնից: (Զինվորներին) Ե՛ւ դո՛ւք, բռնեցե՛ք սրան: Ամուր բռնեցե՛ք: (Զինվորները բռնում են Պետկոյի ձեռքերը):

ՊԵՏԿՈ.— Ցավո՛ւմ ե: Լսո՛ւմ եք: Ցավում ե:

ՍՊԱ.— Դու հիմա ել այնպես չես յերգի: (Գրպանից հանում է մի տուփ լուցկի, վառում յեվ մոտեցնում Պետկոյի ձեռքերին): Դե՛, հիմա՞ ինչ կասես:

ՊԵՏԿՈ.— Վոչինչ (դուրս արժնելով զինվորների ձեռքից): Թողե՛ք ինձ:

ՍՊԱ.— Վորտե՞ղ ե չեղբայրդ:

ՊԵՏԿՈ.— Ձե՛մ ասի:

ՍՊԱ.— (վառելով յերկրորդ լուցկին) Կա՛սես:

ՊԵՏԿՈ.— Ստանանե՛ր:

ՆԻԿՈԼԱ.— Ափսո՛ս են ձեռքերդ, Պե՛տկո:

ՊԵՏԿՈ.— Լո՛ւի՛ր, կապած շուն:

ՍՊԱ.— Հիմա կասի նա (կրկին վառում է լուցկին):

ԶԻՆՎՈՐ.— Պարոն սպա: Այսպես չի կարելի. նա դեռ յերեխա յե՛:

ՍՊԱ.— Ի՛նչ ասացի՛ր: Կրկնի՛ր:

ԶԻՆՎՈՐ.—Սա զազանութլուն է:

ՍՊԱ.—Ա՛խ, սրիկա: Դու մոռացել ես կարգ ու կանոնը:

Այդ խոսքերիդ համար յես քեզ դատի կտամ:

ՊԵՏԿՈ — (Զինվորների ձեռքից դուրս պրծնելով, բռն է գալիս յեվ քփում սպայի յերեսին) Ա՛յ քեզ:

ՍՊԱ.—Ախ դու շան լակոտ (սքբում է յերեսը): Տանուտե՞ր:

ՆԻԿՈՂԱ.—Լսում եմ:

ՍՊԱ.—Այս լակոտը գիտե, թե վորտեղ են թագնված կոմ-մունիստները, բայց չի ուզում մատնել նրանց: Բացի այդ, նա վիրավորեց ինձ, թագավորտեղան բանակի սպայիս: Այս բոլորի համար ժխայն մի պատիժ կարող ե լինել—մահ:

ՆԻԿՈՂԱ.—Ծիշտ ե, պարոն սպա:

ՍՊԱ.—Հենց այս գիշեր հրապարակում պետք է պատ-րաստ լինի կախաղանը. իսկ վաղն առավոտյան բոլոր գնդապետներին քշիւր հրապարակ, և ուղիղ ժամը 7-ին այս լակոտը պետք է կախվի:

ՆԻԿՈՂԱ.—Պատրաստ կլինի:

(Վազելով ռեմարանն է մտնում վոստիկանը, առանց գլխարկի, մազերը խնկված):

ՎՈՍՏ.—Դուղը վոտքի յե կանգնում:

ՆԻԿՈՂԱ.—Խոչ ե պատահել:

ՎՈՍՏ.—Դուղապետները հուզվում են:

ՍՊԱ.—Խոչպես թե հուզված են:

ՎՈՍՏ.—Դռնում են, հախոյում, հավաքվում խումբ-խումբ:

ՍՊԱ.—Բա ի՞նչ են շինում զինվորները:

ՎՈՍՏ.—Զգիտեմ, պարոն սպա:

ՆԻԿՈԼԱ.— Ամենավողորմած աստված, ես ի՞նչ բան եմ:

ՍՊԱ.— Դու ասածուց մի կալչի Յեթե մենք գյուղացի-
ներին չհանդատեցնենք, աստված մեզ չի ոգնի:
Գնանք: Իսկույն պետք է ցրել նրանց:

ՆԻԿՈԼԱ.— Բա ես լակոտին ի՞նչ անենք:

ՍՊԱ.— Մինչև առավոտ կմնա այստեղ, իսկ առավոտյան
կախաղան կբարձրացնենք:

ՊԵՏԿՈ.— Ձեմ վախենում ձեր կախաղանից, չե՛, չեմ վա-
խենում:

ՍՊԱ.— Լռի՛ր, ոճի ճո՛ւտ (հրում է Պետկոյին, վորը վայր
է ընկնում): Գնանք:

(Բոլորը դուրս են գնում, դուռը դրոյց փակում են):

ՊԵՏԿՈ.— (Վերկենալով յեվ չորս կողմը նայելով) Գնա-
ցին... (Միառժամանակ նստում է անեաժծ. հետո
վեր է կենում յեվ սկսում է աչփերով ինչ-վոր բան
փնտել): Դո՞նե մի մեխ... կա (մոտենալով պահին՝
սկսում է ձեռները ինչ-վոր բանի փնտել): Պատրաստ
ե՛ (փառում է, պարանո ընկնում է հասակին: Պե-
կոն շփում է ձեռները, մոտենում է մեծ արկղին,
բաց է անում յեվ նայում մեջը): Այլուր ե... Ե՛խ,
դո՞նե մի յերկաթի կտոր... (Նայում է չորս կողմը:
Կարմիր լույս է յերեվում, վոր փանի գնում, ուժեղա-
նում է): Արշալույսն ե... (արկղը մոտեցնում է պա-
սին, կանգնում է վրան յեվ նայում է լուսամու-
սից): Մեր տո՛ւնը... հրդեհել են մեր տո՛ւնը: Սա-
տանաներ... (Թռչում է արկղի վրայից, մոտենում է
դռանը յեվ սկսում է դուռը ծեծել): Բաց արե՛ք,
բաց արե՛ք... վոչվոր չկա... Դե՛ լավ... տա՛ն համար
ե՛լ պատասխան կտաք... ամեն բանի, ամեն բանի

Պետկո Զվանով—Յ

համար: (Ձխկացնում եմ ռեմարանի դռան փակիչը Պեսկոն ձեռները մեջքին նստում ե անկյունում: Բանալիները չխչխկացնելով ներս ե մտնում Նիկոլան):

ՆիկոլԱ.—Պե՛տկո: (Ձորս կողմը նայելով): Գալլի ճուղի նման կուչ ե յեկել անկյունում: Պե՛տկո:

ՊԵՏԿՈ.—Ի՞նչ ե:

ՆիկոլԱ.—Արբի ալատեղ:

ՊԵՏԿՈ.—Ի՞նչ ես ուզում:

ՆիկոլԱ.—Դե մոտ արբի, մի վախենար:

ՊԵՏԿՈ.—Ցեա քեզանից չեմ վախենում:

ՆիկոլԱ.—Լսի՛ր, ճի՛շտ ե, վո՛ր յեղբայրդ ուզում ե ինձ կախել:

ՊԵՏԿՈ.—Իսկ դու վախենում ես պարանից:

ՆիկոլԱ.—Ի՞նչու յե նա ինձ վրա այդքան բարկացել: Մի՞թե յես նրան մի վատություն եմ արել:

ՊԵՏԿՈ.—Դու վոչ թե միայն նրան ես վատություն առնում, այլ մեզ՝ բոլորին, ամբողջ գյուղին... Ամենալավ վարելահողը, ամենալավ արոտատեղը, ամենալավ անտառը քոնն ե: Դու բոլորը զրավել ես: Դու ճնշում ես ամբողջ գյուղին, բոլորը չարացած են քեզ վրա:

ՆիկոլԱ.—Գիտեմ:

ՊԵՏԿՈ.— Ինչո՞ւ յես յեկել:

ՆիկոլԱ.—Վոր յեկել եմ, կնշանակի մի բան կա: Վաղը պետք ե կախեն քեզ:

ՊԵՏԿՈ.—Շո՞ղ լսեցի:

ՆիկոլԱ.—Սպան իր վորոշումը չի փոխի: Հիմա կախաղանը կպատրաստեն, իսկ վաղ՞ առավոտյան...

ՊԵՏԿՈ.—Նրանից կկախեն քեզ և սպալին:

ՆԻԿՈՂԱ.— Ի՞նչ, Ի՞նչ, Ո՞վ կկախի ինձ...

ՊԵՏԿՈ.— Կգտնվեն բարի մարդիկ:

ՆԻԿՈՂԱ.— Քո յեղբայրը սարերն ե փախել, իսկ գյուղացիները վախկոտ են. նրանք մեզ մատով անգամ չեն համարձակվի դիպչել... Մենք զինվորներ ունենք, զենք... Իսկ նրանք ի՞նչ ունեն: Ցցե՞ր: Մահակներ... Այդ զենքերից մենք չենք վախենում... (Միառժամանակ լուռ կանգնում, ապա նայում ե արկղի յեզրին յեվ մոռումը փռելով մտածում ե): Լսիր, Պետկո:

ՊԵՏԿՈ.— Ի՞նչ ե:

ՆԻԿՈՂԱ.— Կուզենայի՞ր գնալ ախտեղից:

ՊԵՏԿՈ.— Ո՞ւր գնալ:

ՆԻԿՈՂԱ.— Ազատվել... Սարերը գնալ...

ՊԵՏԿՈ.— Հը՞, ի՞նչ ե, չի՞նի՞ ուզում ես ազատել ինձ:

ՆԻԿՈՂԱ.— Կարող եմ անել:

ՊԵՏԿՈ.— Հավատալս չի գալիս— չեմ հավատում:

ՆԻԿՈՂԱ.— Բաց կանեմ քո թևերը, և դու կարող ես գնալ ուր վոր ուզես: Բաց նախ քան այդ...

ՊԵՏԿՈ.— Նախ քան այդ— ի՞նչ...

ՆԻԿՈՂԱ.— Դու պետք ե ասես, թե վորտեղ ե յեղբայրդ:

ՊԵՏԿՈ.— Ա՛յ, թե ուր ես խփում... ե, դու լսեցիր, թե յես ինչ ասացի սպալին:

ՆԻԿՈՂԱ.— Պետկո, հիմար մի լինիր (նեղվից ձայներ եմ լսվում): Սա ի՞նչ ձայներ են:

ՊԵՏԿՈ.— Չգիտեմ:

ՆԻԿՈՂԱ.— Ցուցց տուր մեզ, թե վորտեղ ե յեղբայրդ, և դու կազատվես:

ՊԵՏԿՈ. — Դու ինձնից վոչինչ չես իմանալ... (Մոտենալով
սանուսերին) Հեռացիր այստեղից, Հանդիսա թող
ինձ...

ՆԻԿՈՂԱ. — Դու դեռ յերիտասարդ ես, չարժե մեռնել,
Պետկո: Քս կյանքը դեռ նոր է սկսվում:

ՊԵՏԿՈ. — Յես չեմ պատրաստվում մեռնել:

(Առագ մոտենում է Նիկոլային յեվ ուժեղ կերպով
հրում կրծքին: Նիկոլան կորցնում է հավասարակշռ-
ույթյունը յեվ ընկնում այլուրի արկղի մեջ, Պե-
կոն ծածկում է արկղը յեվ փակում), *Վերջացա:*
(Նիկոլան սկսում է քիթիսկացնել յեվ աղա-
ղակել), *Գոռա, գոռա... Միևնույն է, վոչվոք չի
լսիլ... Իսկ այժմ կարելի չե...* (Մոտենում է դռանը,
բայց այդ ժամանակ դուռը բացվում է ու ներս է
մտնում սպան):

ՍՊԱ. — *Կանգնիր, Ռւբ (բռնում է Պետկոյի կրծքից):*

ՊԵՏԿՈ. — *Թող:* (Աւխառում է ազատվել սպայի ձեռ-
քից):

ՍՊԱ. — *Նրանց մոտ ես գնում... Ձե՛մ թողնի... կաց այս-
տեղ:*

(Նրանց սեջ կռիվ է սկսվում: Սպան վայր է գցում
Պետկոյին, բայց այդ ժամանակ ներս են վազում
Բորիսը յեվ միքանի գյուղացիներ):

ԲՈՐԻՍ. — Ահա նա:

ԳՅՈՒՂԱՅ. — *Թակարդն ընկար, սիրելիս, ինքդ քո վոտքով:
Ընկերնե՛ր, բռնեցե՛ք սրան:*

ՊԵՏԿՈ. — *Բորիս:*

ԲՈՐԻՍ. — Պետկո՞ (գյուղացիները բռնում են սպային):

ՍՊԱ. — Թողե՛ք ինձ:

ՊԵՏԿՈ. — Տանուտերն եստեղ ե. (բաց է անում արկղը):

Դո՛ւք յեկեք պարոն տանուտե՛ր: (Նիկողան դուրս է գալիս—միսգերը, հագուստը յեվ յերեսը ալյուրոս):
Ահա նա:

ԳՅՈՒՂԱՅ. — Ա՛յ թե վորտեղ ե նա. կե՛ցցես տանու-
տե՛ր:

ԲՈՐԻՍ. — Յերկուսն ել այստեղ են: Տարե՛ք սրանց, ընկեր-
նե՛ր:

ՍՊԱ. — Դուք մեզ ձեռք տալու իրավունք չունե՛ք: Մենք
իշխանութ՛յան ներկայացուցիչներն ենք:

ԲՈՐԻՍ. — Մենք չենք ճանաչում այդ իշխանութ՛յունը:

ՆԻԿՈՂԱ. — Ընկերներ: Ինչո՞ւ համար եք ինձ... Յես...
յես...

ԳՅՈՒՂԱՅ. — Ա՛խ, դու խորամանկ աղվես: Հիմա ուրիշ
յերդ ես չերգում: Սրան ել տարե՛ք, ընկերներ:

ՍՊԱ. — (Դիմելով գյուղացիներին) Դուք ել եք ես խո-
վարարի կողմը... Դուք ել եք իշխանութ՛յան դեմ:
Զինվորներ—չեկե՛ք ինձ մոտ:

ԲՈՐԻՍ. — Զինվորներդ զինաթափ են:

ՍՊԱ. — Թողե՛ք ինձ:

ԲՈՐԻՍ. — Վո՛չ մի տեղ չե՛ս գնա:

ՍՊԱ. — Յես գնալը կգնամ, իսկ դու—մի... (հրելով գյու-
ղացիներից մեկին, գրպանից հանում է առհա-
նակը):

ԲՈՐԻՍ.—(Ասող նեղելով, սպայի ձեռքից խլում է
ասրնանակը): **Ձեռքի մի դիմեք:**

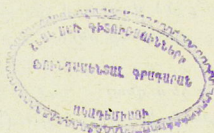
ՍՊԱ.—Վերջապես սա ինչ բան է:

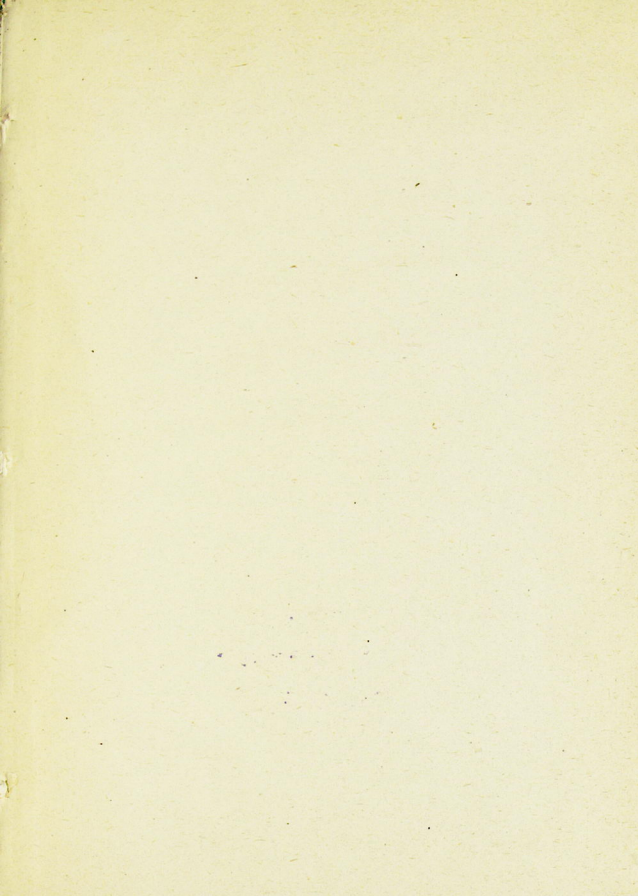
ԲՈՐԻՍ.—Ապստամբութիւն: Հասկացա՞ր ինչ:

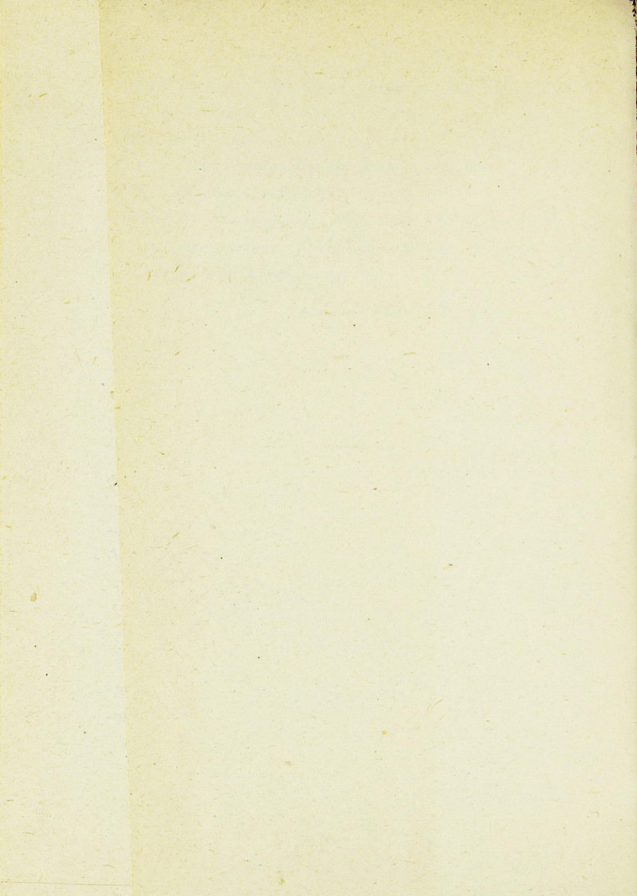
ՍՊԱ. - Ապստամբութիւն:

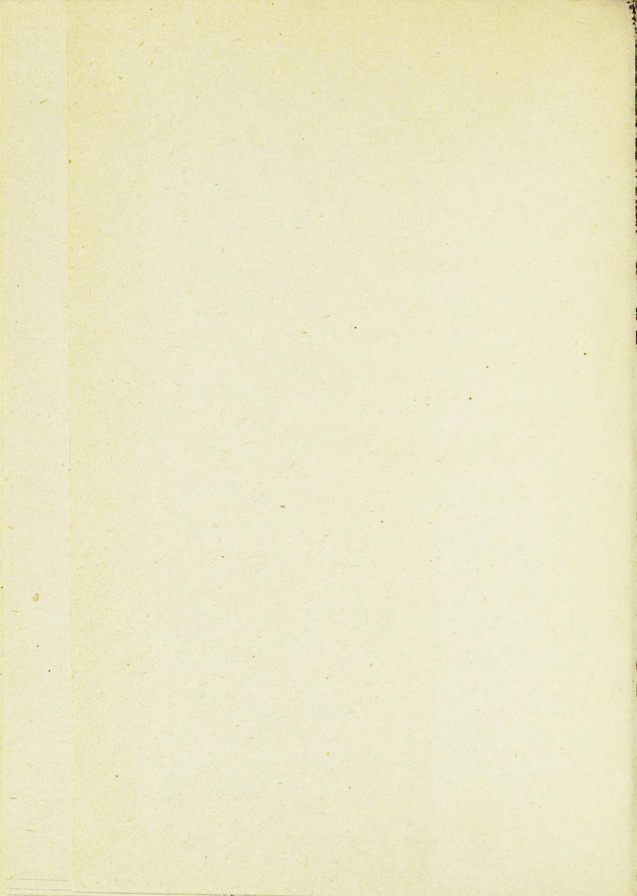
ԳՅՈՒՂԱՅ. - Հասկացա՞վ, վերջապես հասկացա՞վ: Փողոց
տարեք սրանց, ընկերներ, փողոց տարեք: Հիմա
մե՛նք ենք դատելու սրանց:

Պ ա ր ա զ ու յ ր

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220041571

A $\frac{\bar{11}}{41571}$